

Balázssal együtt. Bornemisza e könyve 1578-ban nyomatott, 1576—7-ben iratott. Tehát jóval előbb tesz említést mindkét históriáról. Az pedig, hogy Markalf a magyar Salamon király bolondja volt, nem Budai Lexiconára megy vissza, hanem sokkal régebbre: Frölich Dávid Geographiájára (1639; l. EPHK 1892. 166).

GULYÁS JÓZSEF.

ARANY EGYIK SZEREPÉRŐL.

Arany János a *Bolond Istók* II. énekében egyet-mást elmond színész-életéről. Itt említi költőnk, hogy ő volt a mennydörgés. Géresi szerint 22 izben lépett fel Debrecenben. Azonban tudunk egy szerepéről, amelyben debreceni tartózkodása alatt, a Nánásy-színkörben, a Fánacsy-társulat körében fellépett. 1836 márc. 6-án *Argir és Helena* volt előadásra felvéve s ebben a favágó «Arany János úr» volt. (Debr. Ujság 1910 júl. 31.)

Melyik darab ez? És milyen szerep volt a favágó szerepe, amelyben a nemzet későbbi koszorúsa fellépett? A darab a Balog István darabja, amelyet már elveszettek tartottunk, de amelyet most sikerült a Nemz. Színház könyvtárában, a kiselejtezett műveknek még — megőrzött csoportjában megtalálnom. Én doktori értekezésemben, Csura Miklós a gyulai értesítő 1911/12. évfolyamában teljesen letettünk ama reményről, hogy valaha előkerül, pedig az Argirus-feldolgozásokkal foglalkozók szempontjából veszteség minden feldolgozás eltűnte. A darab címe ez: «Az aranyhajú tündér Ilona vagy A Hétfejű Sárkány tüneményes víg énekesjáték 3 felvonásban egészen más formába öntve, mint az eddig kijött ilyen című játékdarabok. Irta Balog István Szombathelyen 1827 eszt. Május, Muzsikáját készítette Csigo Lajos úr a Dunántúli Színjátékos Társaság Musika Igazgatója.» — Rá van vezetve a cenzor engedélye, hogy: előadható Rozsnyón, 1834 jún. 27.

E darabbal azért is érdemes foglalkozni, mert ezt Vörösmartynak látnia kellett, mielőtt *Csongor és Tündéjét* megírta. Argir örizi a fát, de elalszik. Ilona jön s ráborul Argirra, majd elmegy. A felébredt ifjú már hiában keresi. Jönnek a favágók s ki akarják vágni a fát. Ezt a dalt éneklék:

Látjátok-e ezt a fát,
Nem vesszük semmi hasznát.
Sok ember már őrizte,
Eszét is elvesztette,
Azért van tele már a

Esze bódultak vára.
Gyümölcsét még nem láttuk,
Azért a tűzre szántuk.
Vágjuk ki hát tövestül,
Pusztítsuk ki a kertből.

Azonban megmerevednek s csak akkor szabadulnak meg, mikor megígérik, hogy a fának békét hagynak. Ennyi az egész favágó-szerep, így Aranynak, ezúttal is, csak egypár sornyi mondókája volt. Maga a darab megelőzi az Argirus-mese összes, Gyergyai után jövő magyar nyelvű drámai, prózai s epikai feldolgozásait.

Aranynak a vígjáték elején volt szerepe.

GULYÁS JÓZSEF.